

І.В. Мілаш, канд. екон. наук, доц. (*ХДУХТ, Харків*)
Т.С. Мазепа, канд. екон. наук, доц. (*ХДУХТ, Харків*)
Л.М. Смокова, ст. викл. (*ХДУХТ, Харків*)

ВИМОГИ ДО ОРГАНІЗАЦІЇ ПРОЦЕСУ КОМПЛЕКСНОЇ ОЦІНКИ РЕАЛІЗАЦІЇ РЕСУРСНОГО ПОТЕНЦІАЛУ ТОРГОВЕЛЬНОГО ПІДПРИЄМСТВА

Вдале функціонування господарюючого суб'єкта залежить від правильної початкової орієнтації та сприятливих умов діяльності – забезпеченості ресурсами, тобто ресурсного потенціалу. Проте значну роль відіграє й те, як здійснюється управління підприємством, зокрема управління реалізацією його ресурсного потенціалу, в умовах господарських несподіванок, інфляційних сюрпризів, конкуренції.

У процесі управління реалізацією ресурсного потенціалу торговельного підприємства важливого значення набуває комплексна оцінка реалізації ресурсного потенціалу як складова системи ціннісно-орієнтованого управління його діяльністю. Оцінка реалізації ресурсного потенціалу, що здійснена на основі використання методів комплексної оцінки, є одним із найбільш дієвих методів управління, основним елементом обґрунтування управлінських рішень. Комплексна оцінка реалізації ресурсного потенціалу підприємства припускає всебічне вивчення складових ресурсного потенціалу господарського суб'єкта та ефективності їх використання. Вона заснована на системному підході, комплексному обліку чинників, якісному підборі інформації та є важливою функцією управління.

Аналіз наукової літератури довів, що успіху досягли ті підприємства, які мають системний підхід до формування комплексної оцінки реалізації ресурсного потенціалу і розглядають підприємство як єдину систему. Ми розділяємо точку зору прихильників системного підходу і вважаємо за доцільне виділити наступні основні положення.

1. Жодна система не може існувати ізольовано без потоків обміну із загальною системою, яка відносно до даної системи називається «зовнішнім середовищем». Це означає, що не може бути повного й несуперечливого опису поведінки системи, оскільки її стан завжди залежить від стану іншої системи, що включає її як складову.

2. Використання системного підходу надає можливості знайти альтернативні шляхи і способи досягнення цілей, що різняться за складністю, термінами реалізації, масштабністю, наслідками.

3. Відкрита система підприємства, як його нова риса за ринкових умов господарювання, та пряма залежність від взаємодії

попиту та пропозиції, обумовлюють необхідність створення системи ціннісно-орієнтованого управління реалізацією ресурсного потенціалу торговельного підприємства та діяльністю торговельного підприємства в цілому, здатної швидко та ефективно реагувати на ринкові потреби.

Прояв комплексного підходу до оцінки реалізації ресурсного потенціалу торговельного підприємства реалізується в його основних властивостях, до яких можна віднести: цілісність, подільність, ізольованість, ідентифікованість, комплексність, документальна обґрунтованість. На нашу думку, їх слід доповнити такими властивостями комплексного підходу як: етапність, послідовність, взаємозв'язок елементів.

Таким чином, дослідження сучасних методологічних підходів до комплексної оцінки реалізації ресурсного потенціалу торговельного підприємства дає підстави сформулювати загальні вимоги до організації цього процесу:

- по-перше, однозначність тлумачення. Підбір критеріїв для оцінювання не повинен залишати сумнівів щодо їхнього подальшого трактування цільовою аудиторією, яка використовуватиме сформовану в такий спосіб базу даних при ухваленні управлінських рішень щодо реалізації ресурсного потенціалу торговельного підприємства;

- по-друге, можливість побудови динамічної картини. Відслідковування ефективності діяльності з управління реалізацією ресурсного потенціалу торговельного підприємства можливе лише за умови моніторингу стану показників економічного розвитку в динаміці. Отже, логічною є вимога періодичного (зазвичай, щороку) оновлення бази цих показників та інтегральних індексів, які розраховуються на їх підставі;

- по-третє, формування бази даних показників за принципом «розумної достатності». Потрібно уникати максимального використання всієї бази статистичних даних, яка є в наявності у дослідника, оскільки значна кількість із них є взаємозалежними – між ними спостерігається явище мультиколінеарності. Необхідно обрати лише найвагоміші показники-індикатори, що максимально відображатимуть якісну характеристику стану певної сфери діяльності підприємства, у нашому випадку – рівня реалізації ресурсного потенціалу торговельного підприємства.

Визначені вимоги до організації процесу комплексної оцінки реалізації ресурсного потенціалу торговельного підприємства на основі системного підходу становлять фундамент, на якому формується конструкція специфічних характеристик тієї чи іншої методики, що також являють собою важливі компоненти методології.